

MAART 1989
NUMMER 3

losse verkoop f 4,95

DISCO DANCE

BARBARA Europese Italo-hit dankzij Nederland

FRM: Landelijke uitwisseling
van radio-programma's?

Interviews met **The Cookie Crew (foto),
Adeva en Will to Power**

TECHNIEK: Numark brengt het
mengpaneel voor live-mixers

**CD-Video, hitlijsten, aktueel nieuws,
100 plaatrecensies en nog veel meer**

inclusief
FRM
FREE-RADIO-MAGAZINE
10 JAAR DISCO-DANCE

een persoonlijke herinnering aan het meest
legendarische radiostation ter wereld.

JAAR RADIO CAROLINE

door Rob Olthof

Goede vrijdag 1964 zat ik naar het toenmalige NTS journaal te kijken, toen even voordat de weerman kwam, een foto van een zendschip op het scherm verscheen. Het was de foto van de Fredericia, zo meldde de omroeper, die de volgende dag onder de naam Caroline in de ether zou komen. De Fredericia lag 3 mijl uit de kust bij Harwich en zou uitzenden in de buurt van Veronica, die toentertijd nog op 192 meter zat.

Veronica had ik die tijd niet veel aan staan, vooral omdat de programma's mij niet aanstonden en ten tweede omdat de ontvangst zo belabberd was in Amsterdam. Meteen was ik geïnteresseerd in het nieuwe Engelse station; Engelsen konden programma's maken, dat wist ik van radio Luxemburg wel. Meteen na het journaal zette ik de radio aan om de schaal af te tasten naar een draaggolf. Veronica was al de ether uit, die zond die tijd nog tot 7 uur 's avonds... Later op die avond probeerde ik het nog eens, en jawel hoor, op 199 meter had ik een draaggolf te pakken... Even na middernacht verdween die weer... ik kon tevreden gaan slapen. 's Morgens vroeg om half zes probeerde ik het weer... op 199 meter werd er getest... De klok kroop naar zes uur... De omroeper (Simon Dee, zo bleek later) meldde zich met: "GOOD MORNING, YOU TUNED TO RADIO CAROLINE ON 199 METER"... Het zusje van Veronica was geboren...

Die dag in Wassenaar heb ik de radio niet meer uitgehad. Veel popsongs, sneller gepresenteerd dan radio Veronica en een veel betere ontvangst. Uit die tijd herinner ik mij Tony Blackburn, Mike Ahern, Tom Lodge, Johnny Walker, Robbie Dale, Dave Lee Travis en The Emperor Rosko. De luistercijfers en de reacties van het publiek waren meteen enorm. Zakken post, ook uit Nederland en België. Het eerste jaar sloot men 's avonds om zes uur de uitzending met een tune van Jimmy Smith op elektronisch orgel: ROUND ABOUT MIDNIGHT, welke ongeveer 11 minuten duurde.

Later in het jaar kreeg men concurrentie van Radio London, waar de programma's Amerikaans werden gepresenteerd. Onder invloed van London werd uiteindelijk het zendvermogen van 10 kW opgevoerd naar 50 kW. Dit gebeurde toen de Mi Amigo (het eerste zendschip ging voor de kust voor het eiland Man liggen en zond uit onder de naam Caroline North) strandde op een zandbank en voor

reparatie naar Zaandam werd gesleept.

Britt Wadner, een Zweedse piratenkoningin, gaf haar schip de Cheetah 2 tijdelijk aan Caroline om uitzendingen toch mogelijk te maken. Na enige weken kwam de Mi Amigo weer in de ether op 259 m, dat is 1187 kc met een hard signaal. De concurrentie met

London kwam nu op een hoogtepunt, temeer daar beide stations dicht bij elkaar op de schaal zaten: London op 266 meter en caroline op 259 meter.

1966 Was al begonnen toen er iets vervelends gebeurde: in een concurrentiestrijd met een ander station, Radio City genaamd, werd een directeur doodgeschoten: Oliver Smedly. Deze revolverfeiten werden door de Engelse regering aangegegrepen om een eind te maken aan de radio piraterij. Er werd een wetje gemaakt, dat een eind moest maken aan de zeezenders. Dit wetje kwam in werking op 15 augustus 1967. De meeste zeezenders stopten toen, behalve Radio Caroline North en South. Caroline verplaatste het kantoor naar

Singel 160 te Amsterdam en sloot het kantoor op 6 Chesterfield Gardens in de dure Londense hoerenbuurt. (MAYFAIR genaamd). Vanaf medio augustus 1967 was Caroline illegaal bezig en is dat in feite tot op de huidige dag gebleven. Radio London had in 1e instantie ook het idee opgevat om de kantoren naar Amsterdam te verplaatsen, alleen was men iets zakelijker ingesteld dan Caroline en werd dit plan verworpen. London sloot op 14 augustus om 3 uur 's middags haar uitzendingen met de gedenkwaardige woorden: "BIG L TIME IS NOW 3 O'CLOCK AND RADIO LONDON IS NOW CLOSING DOWN", daarna werd de tune nog eens gedraaid en even na drie uur werd de zender

uitgeschakeld. Enigszins ongelovig staarde ik naar mijn transistor. Dat kan toch zomaar niet... uit de lucht?

Voorgoed? Ik schakelde over naar 259 meter waar de discjockey juist een in memoriam uitsprak. Daarna 1 minuut stilte... 's Avonds laat luisterde ik nog naar de closing downs van radio 270 en Scotland, waarna ik om 12 uur overschakelde naar Johnny Walker die "All you need is love" van The Beatles draaide. Hij zei: "Caroline is uw station, al kost het u niets: wij gaan door".

Dat deden ze, al duurde het niet lang meer...

DISCO DANCE

35

Free Radio Magazine

Het 'privilege' van Keistad Radio

door Jan Palmer

Ondanks de opkomst van de lokale en satelliet radio, zijn er nog heel veel illegale radiostations in Nederland. Wanneer dan ook nog wordt uitgezonden vanuit een 'gedoog-zone' als Amersfoort, lijken de mogelijkheden voor commerciële radio onbeperkt. Keistad Radio heeft dat 'privilege'.

Ten IJs-tijde spoelde in Amersfoort een verdwaalde kei aan. Eeuwen later hebben de inwoners van Amersfoort - nu ook wel 'Keitrekkers' genoemd - deze kei opgegraven en tot plaatselijk monument verheven. Vandaar dat Amersfoort ook wel 'de Keistad' wordt genoemd. Op steenworp afstand van 'de Kei', bevindt zich de studio van Keistad Radio. Een professioneel radiostation, doch nog steeds illegaal. Keistad Radio telt 35 vrijwilligers en zendt programma's uit met een 'middle of the road'-achtig karakter. Programmaleider is Carel Andriessen: "Keistad is een 'vrije zender': een piraat. Eigenlijk heb ik een hekel aan die benaming, maar de wet verbiedt ons nu eenmaal dat we op deze basis uitzenden. Wanneer we morgen legaal tot de ether zouden worden toegelaten, zijn we in staat om 24 uur per dag, op basis van 'soft-sponsoring' te functioneren. Een lokale omroep kan zichzelf gemakkelijk financieren. Wanneer de lokale omroepen niet eens zelf de creativiteit hebben om in hun eigen financiën te voorzien, behoeft je helemaal geen toonaangevend radiostation te verwachten. Sinds anderhalf jaar beschikt Amersfoort over één legale radiozender: de Vereniging Stadsomroep. Per jaar ontvangt deze twee ton subsidie en desondanks functioneert het niet volwaardig. Een voorbeeld: 's nachts wordt daar het programma van de BRT doorgegeven! Keistad Radio denkt zonder subsidie een redelijk alternatief te kunnen bieden. We voorzien duidelijk in een brede maatschappelijke behoefte. Naast onze muziekprogramma's besteden we veel aandacht aan cultuur, sportevenementen in de regio en het verenigingsleven. Dat we een grote populariteit genieten, blijkt tijdens onze lokatie-uitzendingen. Iedere woensdagmiddag presenteren we een live-programma vanuit een bar-bowling. Het is daar dan gezellig druk. Omdat we inmiddels een goede relatie hebben opgebouwd met de platenmaatschappijen, kunnen we geregeld internationale artiesten

uitnodigen. Kort geleden hadden we uit Italië Barbara te gast en binnenkort verwachten we George McCrae. Tijdens de lokale-uitzendingen houden agenten een oogje in het zeil, teneinde de rust en orde te handhaven. Het is hen bekend dat we illegaal zijn, doch niemand grijpt in. Keistad wordt gedoogd".

Orgels

Carel Andriessen, de oprichter van Keistad Radio, is in 1977 begonnen bij Radio Eemland. Eemland functioneerde niet zoals hij dat graag wilde. "Samen met een paar collega's heb ik daarna Radio Eemstad opgezet. In de praktijk werkte dit nogal verwarrend voor de luisteraars. Uiteindelijk hebben we de naam veranderd in Keistad Radio. In deze periode ontstond er ook een zg. gedoog-zone voor illegale stations in Amersfoort. In het verleden is Keistad slechts één keer door de RCD uit de lucht gehaald. Onze zendmast stond toen bovenop een flatgebouw en vlak daar onder woonde iemand met een elektronisch orgel. Keistad kon ruisvrij op het orgel worden ontvangen. Dit is waarschijnlijk de aanleiding geweest dat we er toen zijn uitgehaald. Daarna zijn we met de zender naar een andere lokatie verhuisd, waar minder orgels staan. De zender staat nu op een boerenschuur in een weiland bij Hoogland. Vanuit de studio gaat er een signaal via de Gigahertz-band naar de zender".

Prioriteiten

Ruim een jaar terug heeft de RCD, in samenwerking met Justitie en Fiscaal, in aantal illegale stations voorgoed het zwijgen opgelegd. Met name voor enkele Amsterdamse zenders betekende dit de genadeslag. Zij werden verrast met fikse belastingaanslagen. Ondertussen gaat Keistad Radio gewoon door alsof er niets aan de hand is. Maakt de Nederlandse rechtspraak een uitzondering voor de regio Amersfoort? Een persvoorlichter van de gemeente Amersfoort verklaarde aan de opsporing van radiopiraten de laagste prioriteit te

stellen. Volgens hem is er bij een actie altijd politie-assistentie nodig en beschikt de gemeente over te weinig mankracht. Daarbij is het een kwestie van 'dweilen met de kraan open'. Alleen wanneer de mobilfoon-kanalen storing ondervinden wordt er ingegrepen. De chef van de afdeling opsporingszaken van de RCD, de heer Dijkstra, vindt deze houding overdreven. "Zoveel mankracht vraagt het helemaal niet. Enkele jaren geleden deden we in Amersfoort nog zes tot acht invallen per jaar. Dat kostte de politie slechts acht man-dagen per jaar. Voor het oprollen van een zender heb ik gemiddeld tien minuten nodig", aldus de heer Dijkstra. De Utrechtse persofficier van Justitie, Mr. R.A.M. Behling, zegt niet te begrijpen waar de RCD zich druk over maakt. "Je moet nu eenmaal prioriteiten stellen. Zware criminelen zijn belangrijker dan radiopiraten". Carel Andriessen: "Er zijn veel meer gemeenten waar een gedoogzone is ontstaan. Hetzelfde gebeurt in Nijmegen, Baarn en Culemborg. Misschien beschouwen de gemeenten het als een experiment. Keistad doet zijn uiterste best om de situatie zo te houden. Ik denk dat het voornamelijk komt doordat wij geen geheimen hebben voor de fiscus. Onze boekhouding wordt tot in details bijgehouden en er wordt keurig belasting afgedragen. We doen absoluut niets in het 'zwart-geldt' circuit. Dit in tegenstelling tot wat intertijd in Amsterdam gebeurde. Daar was ontzettend veel 'zwart-geld' in omloop. Dan vraag je om moeilijkheden".

Versnippering

"Ons uiteindelijke doel is legaal worden. Vorig jaar hebben we bij het Commissariaat voor de Media en bij W.V.C. een verzoek ingediend voor een tweede radiofrequentie in Amersfoort. We hebben aangeboden om zonder subsidie te functioneren. Om onze eigen identiteit te kunnen behouden, willen we niet aansluiten bij de Vereniging Stadsomroep. Versnippering heeft geen enkele zin. In Amsterdam en Utrecht stelt een overkoepelende organisatie een kanaal beschikbaar dat met zeer uiteenlopende stations moet worden gedeeld. Wanneer ik in Utrecht ben, hoor ik op één kanaal Radio Domstad, Radio Midland, de Domroep, stations voor etnische minderheden en een samenvoeging van Nederlandstalige stations. Het komt de herkenbaarheid van de lokale radio niet ten goede. Dan kan je beter illegaal blijven of uitwijken naar België.

Landelijke uitwisseling van radio-programma's?

Op 1 oktober a.s. loopt het gewraakte Radio-1 kontrakt af. De regionale omroepen mogen vanaf die datum zelf beslissen wanneer Radio-1 wel of niet doorgegeven wordt. Een ander voordeel is dat de regionale omroep zelf kan beslissen of een bepaald programma op de nationale informatieve zender thuishoort. In het verleden is daar nogal eens onenigheid over geweest. Volgens het Radio-1 kontrakt worden de landelijke uitzendingen van Radio-1 op vaste tijden onderbroken voor regionale bulletins. Een nadeel is dat Radio-1 steeds minder via de FM te horen zal zijn. De regionalen gaan namelijk meer radio-uren zelf vullen. Ter vervanging van het Radio-1 kontrakt moet er een soort nationaal uitwisselingsnetwerk komen.

door Yum Festen

Er is bij de Nederlandse radio jarenlang verkwistend en oneconomisch gewerkt. Een informatief programma moet blijkbaar nog steeds door een overdreven aantal personen in elkaar gezet worden. Regionale omroepen die met datzelfde idee aan hun taak beginnen zal geen lang leven beschoren zijn, ook al betalen we nu allemaal een tientje extra voor de regionale omroepfinanciering. Het budget van 3,5 miljoen gulden per omroep/per jaar is karig te noemen. Het zal dan ook voornamelijk van de creativiteit van de programmamakers afhangen hoe beluisterbaar zo'n regionale zender wordt.

Uitwisseling

Het spreekt voor zich dat zo'n omroep geen geld heeft om zelf ook nog eens nationaal nieuws te garen. Een werkgroep onderzoekt nu de mogelijkheid om na 1 oktober een soort van nationaal Eurovisietje op te zetten; een continue uitwisseling van regionale en nationale nieuws-items tussen de nationale zendgemachtigden en de regionalen. Als Radio Noord Holland een leuk interview met de burgemeester van Zandvoort heeft liggen, hoeft de VARA daar geen eigen reporter naar toe te sturen. Omgekeerd kan een VPRO

reportage over de vervuiling van de Friese meren direkt overgenomen worden door Radio Friesland. Op die manier kan er efficiënter met materiaal en reportages gewerkt worden. De nieuwsgaring kost dan minder en bovendien kan er met minder geld dieper ingegaan worden op het nieuws.

Centrale computer

De bedoeling is dat iedere regionale omroep een open verbinding krijgt met een centrale computer waarin de programma's van zowel nationale als regionale omroepen opgeslagen liggen. Ook de belangrijkste gegevens over zo'n programma zullen direkt opvraagbaar zijn: duur van het programma, korte inhoud, begin- en eindzin, enzovoort. Dat regionale omroepen graag uit het aanbod van nationale omroepen putten lijkt logisch. Omgekeerd staan nationale omroepen misschien wat sceptisch tegenover het plan; de kans dat regionale omroepreporters te dicht bij hun onderwerpen staan om er objectief over te berichten is immers groot. Jan Haasbroek, directeur radio van de VPRO, denkt echter dat de professionalisering van de regionale omroep snel genoeg gaat. En heb je bedenkingen aangaande het regionale kunnen, dan blijft er altijd nog de mogelijkheid een eigen reporter op pad te sturen, aldus Haasbroek.

SCHOMMEL MEE MET HET FRM

De huidige gebeurtenissen van de Ross Revenge

door Rob Olthof

We schreven het al de vorige maand: met veel tam tam werd er aangekondigd dat het zwakke vermogen op 819 kz en 558 kz opgevoerd zou worden door plaatsing van een betere mast. Wel, men is bezig, maar de streefdatum van 1 februari haalde men niet. Deze datum werd ingegeven door de Canadese financiers, die nu eindelijk waar voor hun geld eisen. Wel is het signaal nu iets beter geworden, zodat nu in de oostelijke en noordelijke provincies Caroline en 819 ontvangen kunnen worden. Een heleboel mensen hebben ons gevraagd opgave te doen van de mensen die aan boord zijn gekomen en wie er van boord is gegaan.

Wel, hier volgen ze dan:

15 dec. '88: 1e Nederlandstalige nachtuitzendingen, van 11 tot 12 live, daarna vanaf tapes.
28 dec. '88: Fred van Amstel weer aan boord.
Jan 1989 regelmatig uit de lucht in verband met werkzaamheden aan de mast.
5 jan. '89: Rene Bakker aan boord. Nieuwkomer!!! Van boord Walther en Colin. Ron. v.d. Plas gebleven.
7 jan. '89: Erik Beekman! Wat een bekende naam zeg. Had die niets

originelers kunnen bedenken?
22 jan. '89: Walter en Edo Peters aan boord. Ron v.d. Plas en Rene Bakker van boord.
23 jan. '89: Andy Bradcake van Caroline aan boord. Een heel originele dj.! Het beluisteren meer dan waard door zijn typering.
24 jan. '89: Start Caroline Overnight op 819 na de dominees met Andy Bradcake en Rob Harrison. Ze presenteren heel goed en draaien goede platen! Een aanwinst!

Het satellietgebeuren

Veel mensen willen nu wel eens weten, wat je met een schotel kunt ontvangen. In de komende maanden zullen wij hier meer aandacht aan gaan besteden. Wij laten dan een installateur aan het woord die de nodige details geeft omtrent aanschaf, prijs, kwaliteit van diverse schotels en interessante satellieten. Astra is de nieuwste die pas in een baan om de aarde gebracht is. Via Betzdorf in Luxemburg wordt er gestraald. Op dit moment verkeert men nog in de experimentele fase. Van tijd tot tijd zijn er testbeelden te zien van Filmnet, MTV, Screen Spot, Zweedse kanalen en Sky Channel, plus nog beelden van Molinaire Life Style + Kindernet Testbeeld. Voorts doen de heren technici computerspelletjes via de satelliet om de zaak uit te testen. Zo nu en dan zie je ook weleens British Telecom, al of niet met een testbeeld en/of programma's. Op de radiokanalen hoor je overdag veel rock en roll muziek en 's avonds klassiek. Er is op de Astra plaats voor 4 geluidskanalen. Stations als Radio Nova zitten op de ECS satelliet, net als bijv. Cable One. MTV zit ook op ECS satelliet. Bij ontvangst zonder kabel moet je een behoorlijke schotel hebben, omdat de ECS een mediumpower satelliet is.